

**HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM
FELÜLVIZSGÁLATA**

Gáborján Község

Gáborján, 2015.

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	3
A program háttere.....	3
A program céljai	4
Az eddig megfogalmazott célokban változás nem történt.	5
Küldetésnyilatkozat.....	5
A település bemutatása	5
Népesség	7
Helyzetelemzés.....	11
Jogszabályi háttér bemutatása.....	11
Stratégiai környezet bemutatása	12
A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	14
A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	26
A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	35
Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	38
A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	42
1. Helyi partnerség	44
2. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	45
Intézkedési terv	46
1. A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	46
2. Az intézkedési területek részletes kifejtése	47
3. Összegző táblázat - Intézkedési Terv	49
4. Megvalósítás.....	49
5. A program nyilvánossága.....	50
6. Kötelezettségek és felelősségi körök.....	50
7. Elfogadás módja és dátuma	51

Bevezetés

Összhangban az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, **Gáborján Község Önkormányzata** Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A program háttere

Összhangban az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvénnyel, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelettel és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelettel **Gáborján Községi Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programban** rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Jelen program a településen feltárt esélyegyenlőségi problémákra reagál, és beavatkozásokat tartalmaz azok kezelésére.

A program felépítése

Az esélyegyenlőségi program **helyzetelemzésből és intézkedési tervből áll.**

A **helyzetelemzés célja** annak megállapítása, hogy a településen élő hátrányos helyzetű társadalmi csoportok a teljes lakossághoz viszonyítva milyen jövedelmi, foglalkoztatási, képzettségi, szociális, lakhatási, területi, egészségügyi mutatókkal rendelkeznek, és ezek alapján település milyen esélyegyenlőtlenségi problémákkal küzd.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

A helyzetelemzés alapján **intézkedési tervet** kell készíteni. A helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében a településeknek beavatkozásokat kell tervezniük.

Az esélyegyenlőségi program felülvizsgálata

A helyi esélyegyenlőségi programot öt évre kell tervezni. Időarányos megvalósulását, illetve a helyzetelemzésben feltártak esetleges megváltozását kétévente át kell tekinteni, és a helyi esélyegyenlőségi programot felül kell vizsgálni.

A **Türr István Képző és Kutató Intézet** esélyegyenlőségi munkatársai segítették a program elkészülését, valamint részt vesznek az esedékes felülvizsgálatában is.

A program céljai

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Gáborján Község Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség követelményének biztosítását, a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét, a diszkriminációmentességet, szegregációmentességet, a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén, a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – kivéve az önkormányzati fenntartású óvodát – érintő intézkedések érdekében az önkormányzat együttműködik az intézményfenntartó központ területi szervével, a tankerülettel.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, így ennek kapcsán HEP fórumot és hozzákapcsolódó tematikus munkacsoportokat létrehozni, működtetni.

Az eddig megfogalmazott célokban változás nem történt.

Küldetésnyilatkozat

Gáborján Község Önkormányzata tevékenységei folytatása során szem előtt tartja, hogy az esélyegyenlőség minden ember számára fontos érték. Megléte segíti, hogy mindenkinek esélye legyen jó minőségű szolgáltatásokra, az esélyegyenlőtlenséggel küzdő emberek előnyben részesítését az élet minden területén, függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékossgal él, milyen a származása vagy az anyagi helyzete.

Gáborján Község Önkormányzata folyamatosan érvényesíti az esélyegyenlőségi szempontokat a település működését, fejlesztését meghatározó alapvető dokumentumaiban. Az esélyegyenlőség megvalósítását horizontális elvnek tekinti, amely áthatja valamennyi önkormányzati tevékenységet: a kötelező és önként vállalt feladatok ellátását a helyi szintű közpolitika alakítása során.

Az Önkormányzat az esélyegyenlőségi politikáját munkáltatói szerepkörben, közvetlen szolgáltatásai során és intézményfenntartói szerepkörben érvényesíti. Az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége folyamán mindent megtesz annak érdekében, hogy az egyes projektek kidolgozásában az érdekelt civil szerveződések is aktív szerepet játsszanak, elősegítve ezzel a település lakosságának ilyen irányú szemléletváltását is. Ennek eszközei szabályozás, támogatás és a jó gyakorlatok bevezetése, bemutatása a képviselő-testület és szervei döntésein keresztül is kifejezi elkötelezettségét az esélyegyenlőség területén a jogszabályokban meghatározott, ilyen irányú kötelező feladatok ellátásán túl a társszervekkel, civil szerveződésekkel, egyházakkal, önszerveződésekkel, társulásokkal, egyesületekkel és alapítványokkal együttműködve közösen törekszik érvényre juttatni az esélyegyenlőség eszméjét a társadalmi élet minden területén.

Gáborján Község Önkormányzata elkötelezett az egyenlő esélyek biztosítás iránt: a település minden lakosa számára lehetővé kívánja tenni, hogy megkülönböztetés nélkül dolgozhasson, tanulhasson és élhessen a községben; ösztönözi továbbá a hátrányos helyzetű csoportokat és egyéneket, hogy vegyenek részt a helyi közösség életében; ennek érdekében esélyegyenlőségi politikáját minél szélesebb körben megismerteti a helyi munkáltatókkal, munkavállalókkal, a helyi polgárokkal és a partner szervezetekkel.

A település bemutatása

Gáborján életében a HEP elfogadásától a felülvizsgálatig eltelt időszakban nem történtek olyan lényegi változások, melyek módosítják a helyzetfeltárást, a célcsoportokat és a vizsgálandó területeket.

Gáborján Hajdú-Bihar megye déli részén a kistérségi központtól, Berettyóújfalutól keleti irányban 10 km-re fekvő település. A Berettyó menti kistelepülések sorában Hencida és Szentpéterszeg között helyezkedik el. Az Észak-Alföldi régió részeként, a Berettyóújfalui Járásban.

Gáborján a kora-Árpád- kori Bihar-vár megyéjéből alakult Bihar vármegyéhez tartozott. A falu írott forrásban először 1217-ben szerepel a Várad Regestrumnak nevezett tüzesvaspróba ítéletgyűjtemény egyik esetében.

Bihar, Békés és Szabolcs vármegyék határai a XV-XVI. században át- és visszacsatolásokkal többször módosultak, de ez Gáborjánt, a falut nem érintette. A török uralom megszűnése után, amikor a felszabadult területeken, 1692 őszén Nagyvárad központtal kamarai kerületet szerveztek, mind a négy korábbi járásban pontosan felvették a lakott és elnéptelenedett településeket. Gáborján a II. járásban került összeírásra. Bél Mátyás az 1730-as években, Gáborjánt a sárréti járás falvai között említi. 1884-től Gáborján a berettyóújfalui járáshoz tartozott.

Gáborján 1938-ban 1782 főnyi lakossága szín magyar anyanyelvű, a lakosság 414 házban élt. Foglalkozási tekintetben, döntő többségben őstermelők. Közoktatását református elemi iskola és községi gazdasági továbbképző szolgálta. Körorvos, bába, gyógyszerész helyben megtalálható volt.

A falu lakosai a világháborúban, jelentős számban vettek részt, sokan közülük soha nem térhettek vissza, hőseink emlékét őrzi a rendszerváltás után emelt emlékmű a református templom előtti téren.

A rendszerváltást közvetlenül megelőző közigazgatási rendszer (közös községi tanács), valamint a hatalmon lévő politika nagymértékben visszavetette Gáborján fejlődését, teljes infrastruktúra hiánya alakult ki, több évtizedes vívmányait is elvesztette (pl. helyi döntés hozatal, települési függetlenség, helyi gyógyszerész). Politikai, gazdasági okok miatt a lakosság nagy része elvándorolt. Gáborján lakosainak száma ma 877 fő, akik 300 háztartásban élnek. A '90-es évek elejéig tartó népesség csökkenés megállt és szerény mértékű emelkedés volt tapasztalható az ezredfordulót követő néhány évig, annak ellenére, hogy igen jelentős az idősebb korosztályú lakosok száma. Ma újra az elvándorlás a jellemző.

A rendszerváltást követően Gáborján visszanyerte települési függetlenségét, a helyi döntés hozatal jogát. Sorra jelentős beruházások születtek. Infrastruktúrával való ellátottsága látványosan nőtt: belterületi szilárd útburkolatok, vezetékes gázhálózat, telefon-, internet-, kábeltévé hálózat, piactér, közvilágítás korszerűsítés kerültek kivitelezésre. Az oktatás színvonalának javítása érdekében a tantermek korszerűsítése, technikai eszközök beszerzése, modern tornaterem építése valósult meg. A gyermek és szociális étkeztetés biztosítása az intézmény korszerűsítésével, bővítésével megoldottá vált. A faluképet is szépítő parkok, emlékhelyek, játszótér kialakítása történt meg.

A településen élők foglalkozásának megoszlására már nem jellemző a mezőgazdasági jelleg nagyobb aránya, azonos az iparban, szolgáltatásban, oktatásban és egyéb területeken munkát vállalókéval. A mezőgazdasági jelleg azonban jelen van, Gazda Szövetkezet, Családi gazdaságok formájában eredményesen használják ki a település adottságait. Gáborján az önhibájukon kívül hátrányos helyzetű települések közé tartozik. Gazdasági szempontból rányomja bélyegét a településre a helyi és környékbeli munkahelyek, a munkaerő felvevő piac hiánya. A munkanélküliek száma 20,8 %-a az aktív korosztálynak. A problémát súlyosbítja, hogy e munkavállalók 66%-a tartósan munkanélküli. Ezzel összefüggésben a település szociális érzékenysége igen nagy.

A községben Polgármesteri Hivatal, Általános Iskola (1 – 4 osztály), Napközi Otthonos Óvoda, Faluház és könyvtár, Posta, Családsegítő és Gyermekekérti Szolgálat működik. A településen vállalkozó házi orvos, valamint védőnő biztosítja a lakosság alapszintű egészségügyi ellátását. Szakorvosi, kórházi ellátást a 10 km-

re lévő berettyóújfalui Gróf Tisza István Kórház ad. Az alapvető élelmiszer és vegyi árucikkek ellátását, két helyi kereskedelmi egység látja el. Virág és ajándékbolt, Presszó, Italbolt, Élelmiszerbolt működik. Helyben lévő pénzügyintézet megszűnt.

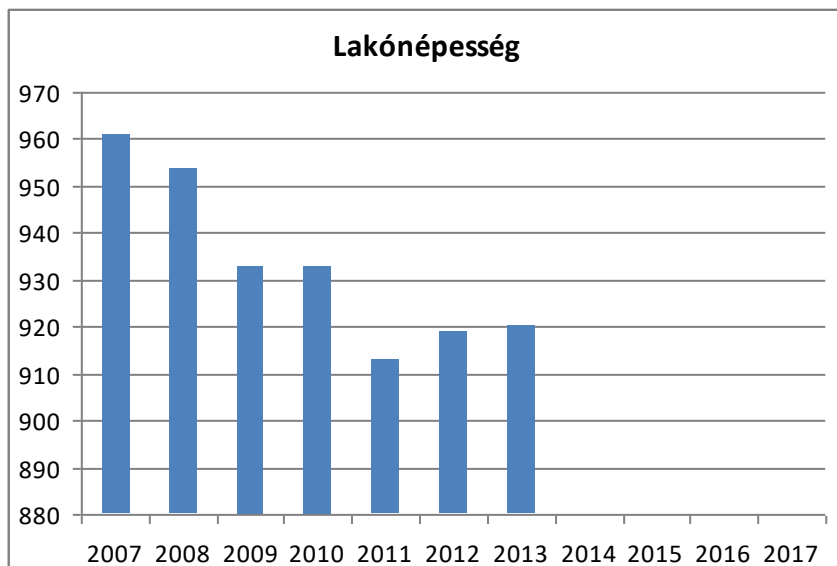
Népesség

A település lakosság száma az ezredfordulóra néhány százra csökkent, az 1970. évi népszámlálás még 1309 főt, az 1980. évi 1117 főt regisztrált a népességi adatokban, a mellékelt táblázat adataiból megállapítható, hogy a XX. század végén lezajlott drasztikus lakosság szám csökkenést követően az elmúlt években minimális, 4-5%-os változás a lakónépesség számában. A településen 169 gyermek él, ami a lakosság 18,3 %-a. Az aktív korúak száma 418 fő, közel 68%. A 65 év feletti lakosok száma 148 fő, közel 16 %, ami a térségi adatok átlagának megfelelő. A település lakosságára jellemző az elöregedés, a természetes szaporodás negatív előjelű, tehát a születések száma nem éri el a halálozások számát, az elmúlt évben például egyetlen egy újszülött jött világra. A természetes fogyást a betelepülők száma képes ellensúlyozni, akik vélhetően a városi életmód fenntarthatatlansága, az "olcsóbb" vidéki élet reményében költöznek a településre.

A nemek aránya közel azonos: 50-50%, azonban a térség más településeivel hasonlóan jelentős a lakosság elöregedése, mely az adatokból levezetve visszafordíthatatlan folyamatnak tűnik. Jelenleg 148 fő 65 év fölötti lakos él a községben, ami az összlakosság 16,1%-a.

**1. számú táblázat –
Lakónépesség száma az év
végén**

	Fő	Változás
2007	961	
2008	954	99%
2009	933	98%
2010	933	100%
2011	913	98%
2012	919	101%
2013	920	100%
2014	877	95 %

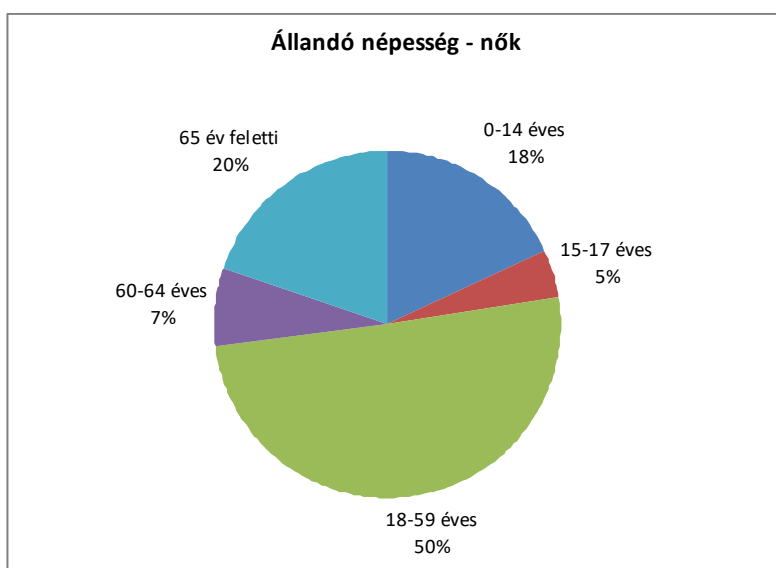

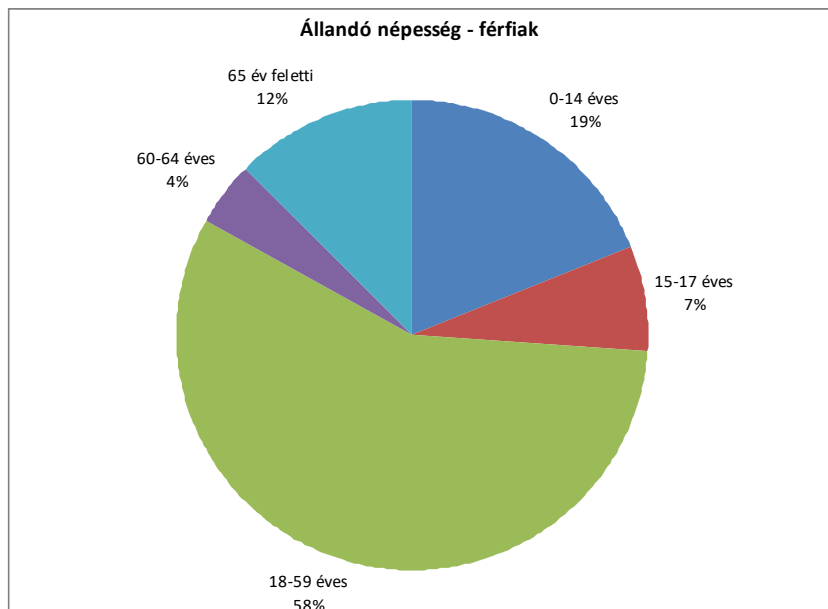
Mint a legtöbb falura jellemző, Gáborjánban is magas az idősek száma, a lakosság 22%-a 60 év feletti.

2. számú táblázat – Állandó népesség

	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
	432	445	877	50%	50%
0-2 évesek			23		
0-14 éves	67	68	135	49%	51%
15-17 éves	16	24	40	38%	62%
18-59 éves	235	263	498	47%	53%
60-64 éves	29	16	45	63%	37%
65 év feletti	86	55	141	61%	39%

Forrás: Helyi adatok

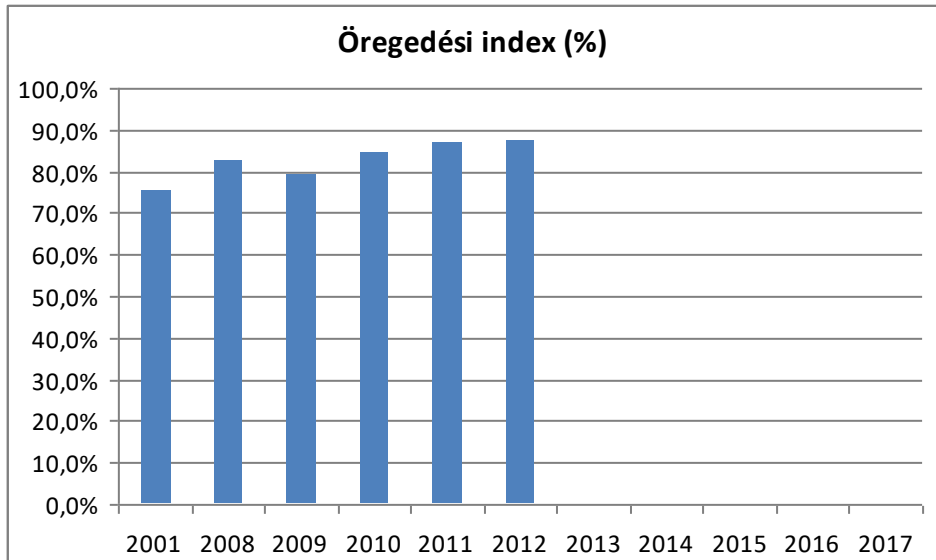

3. számú táblázat – Öregedési index

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2007	156	207	75,4%
2008	162	196	82,7%
2009	154	194	79,4%
2010	147	174	84,5%
2011	147	169	87,0%
2012	148	169	87,6%
2013	140	156	89,7 %
2014	141	158	89,2 %

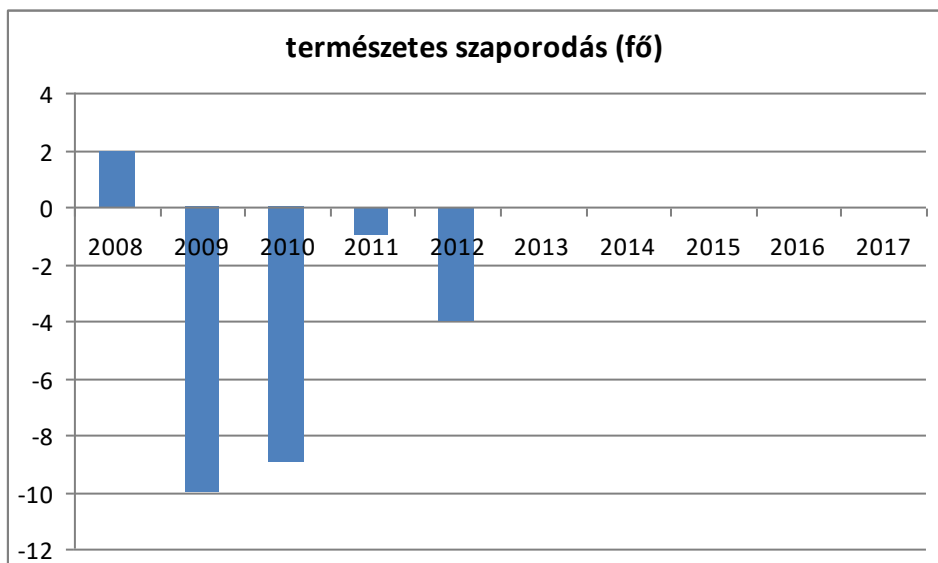
Forrás: Helyi adatok

5. számú táblázat – Természetes szaporodás

	élve születések száma	halálozások száma	természetes szaporodás (fő)
2008	12	10	2
2009	11	21	-10
2010	10	19	-9
2011	9	10	-1
2012	8	12	-4
2013	5	17	-12
2014	7	16	-9

Forrás: Helyi adatok

A természetes szaporodás adatait elemezve szomorú tényként kell megállapítanunk, hogy az elmúlt öt évből a négy utolsóban negatív volt a mutató szám, ami elsősorban a folyamatosan, tendenciaszerűen csökkenő élve születések számának köszönhető.

Helyzetelemzés

Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.v.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglalt helyi esélyegyenlőségi programok intézkedései kapcsolódnak a következőkben felsorolt, EU és nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikákhoz: EU 2020 stratégia, Nemzeti Reform Program, Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, „Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia, Roma Integráció Évtizede Program, Nemzeti Ifjúsági Stratégia.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

A központi jogszabályokkal összhangban, azok felhatalmazása alapján az önkormányzat elsősorban rendeletalkotási jogkörében eljárva szabályozza a hátrányos társadalmi helyzetű csoportok támogatásának helyi rendszerét. A helyi szabályozás - az esélyegyenlőségi szempontokat figyelembe véve – önkormányzati rendeletek megalkotásával kíván egy olyan támogatási rendszert megvalósítani, amely nemcsak a törvényi előírásoknak felel meg maradéktalanul, de községünk lakói számára a hátrányos helyzetből adódó hatások enyhítését is eredményezi. Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás középpontjában elsősorban a gyermekek, a családok, a munkanélküliek, a hátrányos helyzetűek állnak.

A megalkotott hatályos önkormányzati rendeletek:

- Gáborján Község Önkormányzat Képviselő-testületének 9/2011. (IV. 13.) számú rendelete a pénzben és természetben nyújtott szociális ellátások helyi szabályairól;
- Gáborján Község Önkormányzat Képviselő-testületének 4/2010. (III. 31.) számú rendelete a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, valamint a fizetendő térítési díjakról

Az új rendelet a 9/2015. (XI.20) számú rendelet A települési támogatásról és az egyéb szociális ellátásokról a fenti jogszabályi rendelkezések figyelembevételével lett meghatározva.

Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

A 2014-2020 közötti időszakban jelentős uniós forrás áll Magyarország rendelkezésére. A korábbi hét éves periódushoz képest – melynek a legfőbb célja a leszakadt régiók felzárkóztatása volt – a most induló ciklusban az EU más célkitűzéseket vállalt. Ezeket 11 pontban foglalta össze. Az összes tagállamnak a 11 célhoz kell igazítania saját fejlesztési terveit, így mind a 28 ország egy irányba fejlődik majd tovább.

Magyarország a következő hét éves időszakban összesen 7480 milliárd forintot használhat fel. Az összes forrás 60 %-át a Gazdaságfejlesztésre fordíthatjuk majd, melynek részét képezi a foglalkoztatottság elősegítése is. Az előző időszakhoz képest másfélszer több forrás jut majd a munkahelyteremtésre, háromszor több a kutatás-fejlesztésre és az innovációra, energiahatékonyságra és az infokommunikációs szektor fejlesztésére pedig a korábbi dupláját használhatjuk fel. A teljes pénzügyi keret legalább 15 százalékát közvetlenül a kis- és középvállalkozások megerősítésére fordítják majd és a pályázati rendszerben is több változásra számíthatunk.

Az önkormányzat 2010 – 2014-es ciklusra alkotott gazdasági programja kifejezetten előtérbe helyezi a település gazdasági helyzetének élénkítését, ezáltal a munkahelyteremtés elősegítését, így az országos átlagot meghaladó munkanélküliség arányának csökkentését. A munkahelyteremtés, gazdaságélénkítés elsődleges megoldása lehet a munkanélküliségnek, ezáltal a mélyszegénységben élő családok kilátástalan helyzetükből való kilábalásának.

A **költségvetési koncepció** az egyes költségvetési évekre lebontva tartalmazza azokat a pénzügyi előirányzatokat, amelyek részben az egyes hátrányos helyzetű csoportok közvetlen támogatására fordítható, illetve a hátrányos helyzetű csoportok helyzetét, szolgáltatásokhoz való hozzáférését elősegítő beruházásokra fordítható forrásokat (például az akadálymentesítésre fordítható összegek), valamint az önkormányzati stratégiákban meghatározott célok elérését segítik.

Az önkormányzat által elkészített **településrendezési eszközök**, így a Helyi Építési Szabályzat, a Településrendezési Terv, valamint a Településszerkezeti Terv olyan stratégiai dokumentumok, melyek mindegyike elsődleges céljaul tűzte ki olyan környezet kialakítását, amely alkalmas a település hátrányos helyzetének lefaragására, ezzel a településen élők hátrányos helyzetének javítására.

A Településfejlesztési Koncepció az önkormányzat hasonló célú stratégiai dokumentumaihoz igazodóan elsősorban a kedvező gazdasági környezet, a vállalkozásokhoz szükséges infrastruktúra kiépítésének ütemezését határozza meg, támogatva a munkanélküliség arányának csökkentését célzó beruházások megkezdését. A koncepció hangsúlyosan foglalkozik a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok egyes közszolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek elősegítésével is, az önkormányzat által fenntartott intézmények, középületek szolgáltatásainak szélesítésével, és azok minél könnyebb, akadálymentes igénybevételének biztosításával.

Az önkormányzat nagy hangsúlyt fektet arra, hogy a település lakosainak közszolgáltatást nyújtó középületeket folyamatosan karbantartsa, felújítsa, a mindig megújuló igényeknek, elvárásoknak, előírásoknak megfelelően alakítsa át, és lehetőség szerint törekszik az esélyegyenlőségi szempontok legmesszemenőbb érvényesítésére. Ennek jegyében az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program keretében történt meg az orvosi rendelő épületének teljes körű felújítása, akadálymentesítése, korszerű eszközökkel való felszerelése 2011-ben. A felújítás szem előtt tartotta az esélyegyenlőségi szempontok érvényesülését, ennek megfelelően komplexen akadálymentesített alapszolgáltatást nyújtó házi orvosi rendelő jött létre.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A program megalkotása óta nem történt változás a tárgykörben

Gáborján Község Önkormányzata a Bihari Önkormányzatok Többcélú Kistérségi Társulásának a tagja, valamint társulás útján gondoskodik az önkormányzat a gyermekjóléti szolgáltatás, a házi segítségnyújtás kötelező szociális feladatok ellátásáról, valamint a családsegítés szolgáltatást is társulási fenntartásban nyújtja a rászorulóknak. A település önállóan fenntartott intézmény útján biztosítja a helyi gyermekek részére az óvodai nevelés lehetőségét. A helyi szociális és gyermekvédelmi feladatok ellátása, az ezekre kidolgozott koncepciók és stratégiák, valamint az óvodai nevelési programok – a térség településein szolgáltatást végző közösen fenntartott intézmény okán – szükségképpen illeszkednek a kistérségi programokhoz.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítésének alapjául elsősorban Központi Statisztikai Hivatal, a TeIR – Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer, valamint az önkormányzat rendelkezésre álló adatbázisok, adatgyűjtések szolgáltak. A program készítésekor nyilvánvalóvá vált, hogy

adathiány mutatható ki a fogyatékkal élők számát, foglalkoztatottságát, ellátottságát illetően, nem áll rendelkezésre adat a nemzetiségek foglalkoztatottságát, munkaerő piaci helyzetére vonatkozóan, a fiatalok, munkanélküliek rendelkezésére álló képzési programokról, ezek pótlása elsőrendű feladata az önkormányzatnak.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A nemzetiségre vonatkozó adatokkal kapcsolatban kiemelendő, hogy csak önkéntes nyilatkozat alapján lehet valakiről nyilvántartani azt, hogy milyen nemzetiséghez tartozik. Az önkormányzati adatgyűjtés során is csak akkor lehet pl.: roma származásúnak figyelembe fenni valakit, ha a személy a vonatkozó jogszabályoknak megfelelő módon és formában önkéntes nyilatkozatot tett. Tehát, ha a HEP vizsgálja, hogy az önkormányzat által fenntartott intézményben van-e roma származású foglalkoztatott, akkor tud ilyen adatot szolgáltatni az önkormányzat, ha rendelkezik önkéntes nyilatkozatokkal.

Az elmúlt években végzett felmérések szerint hazánkban a lakosság 30 – 35 %-a él a létminimumként meghatározott 67.000.- Ft-os havi jövedelemből, ez tehát 3 - 3,5 millió ember, ők nevezhetők szegénységben élőknek, ezek között jelentős, mintegy 850. 000 fő a gyerekek száma. A szegénységnél újabb szociológiai fogalom a mélyszegénység, melynek meghatározása szintén jövedelemhatár alapján történik, az európai átlagként meghúzott 46.000.- Ft-os havi jövedelem helyett hazánkban a nyugdíjminimumhoz, jelenleg 28.500.- Ft-hoz igazítják a mélyszegénység jövedelemhatárát. A mélyszegénységnek, illetve ennek kialakulásának a nagyon alacsony iskolázottság és foglalkoztatási ráta, erős települési, lakóövezeti térségi koncentráció és szegregáció a jellemzője, az ezekből következő súlyos szociális deficit és a hátrányos társadalmi helyzet újratermelődésének nagyon nagy valószínűsége. Magyarországon egyre több település és térség kerül ilyen szempontból veszélyeztetett helyzetbe, ezen települések jellemzően észak-, észak-kelet Magyarországon helyezkednek el, ide tartozik Hajdú – Bihar megyében a Berettyóújfalui járás.

Hajdú – Bihar megyében 2012-ben a teljes munkaidőben foglalkoztatottak havi bruttó átlagkeresete 185 ezer forint volt, ezen belül a szellemi foglalkozásúak bére átlagosan 241 ezer forint, míg a fizikai foglalkoztatottaké 138 ezer forint volt. A hajdú – bihari alkalmazottak bruttó keresetszínvonala összességében 17 %-kal alacsonyabb az országos átlagnál. Az alkalmazottak havi átlagkeresete alapján, a kedvezmények figyelembe vétele nélkül 120 ezer forint átlagos nettó kereset számítható.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

2014. évi jövedelmek

aktív korú lakónépesség	556 fő
összes főállású	278 fő
összes adófizető	320 fő
összes jövedelem főállásból	295 320 296 Ft
Összes belföldi jövedelem	309 511 499 Ft

Főállásúak havi átlagos jövedelme	88 525 Ft
-----------------------------------	-----------

Forrás: TeIR, Munkaügyi Hivatal

Összes adó sávonként

Összes adó 0-300 000 Ft sávon 2011 (Ft)	273080,
Összes adó 1 000 001-1 200 000 Ft sávon 2011 (Ft)	1612901,
Összes adó 1 200 001-1 500 000 Ft sávon 2011 (Ft)	1880024,
Összes adó 1 500 001-1 800 000 Ft sávon 2011 (Ft)	1648254,
Összes adó 1 800 001-2 000 000 Ft sávon 2011 (Ft)	3045443,
Összes adó 10 000 001-20 000 000 Ft sávon 2011 (Ft)	,
Összes adó 2 000 001-2 500 000 Ft sávon 2011 (Ft)	3924794,
Összes adó 2 500 001-3 000 000 Ft sávon 2011 (Ft)	3006883,
Összes adó 20 000 000 Ft feletti sávon 2011 (Ft)	,
Összes adó 2011 (Ft)	26873523,
Összes adó 3 000 001-4 000 000 Ft sávon 2011 (Ft)	,
Összes adó 300 001-600 000 Ft sávon 2011 (Ft)	223089,
Összes adó 4 000 001-5 000 000 Ft sávon 2011 (Ft)	2398041,
Összes adó 5 000 001-10 000 000 Ft sávon 2011 (Ft)	3355854,
Összes adó 600 001-800 000 Ft sávon 2011 (Ft)	615446,
Összes adó 800 001-1 000 000 Ft sávon 2011 (Ft)	1380326,

Forrás: TEIR

Összes adófizető sávonként

Összes adófizető darabszáma 0-300 000 Ft sávon 2011 (db)	91,
Összes adófizető darabszáma 1 000 001-1 200 000 Ft sávon 2011 (db)	30,
Összes adófizető darabszáma 1 200 001-1 500 000 Ft sávon 2011 (db)	20,
Összes adófizető darabszáma 1 500 001-1 800 000 Ft sávon 2011 (db)	11,
Összes adófizető darabszáma 1 800 001-2 000 000 Ft sávon 2011 (db)	19,
Összes adófizető darabszáma 10 000 001-20 000 000 Ft sávon 2011 (db)	,
Összes adófizető darabszáma 2 000 001-2 500 000 Ft sávon 2011 (db)	17,
Összes adófizető darabszáma 2 500 001-3 000 000 Ft sávon 2011 (db)	6,
Összes adófizető darabszáma 20 000 000 Ft feletti sávon 2011 (db)	,
Összes adófizető darabszáma 2011 (db)	320,
Összes adófizető darabszáma 3 000 001-4 000 000 Ft sávon 2011 (db)	,
Összes adófizető darabszáma 300 001-600 000 Ft sávon 2011 (db)	45,
Összes adófizető darabszáma 4 000 001-5 000 000 Ft sávon 2011 (db)	3,
Összes adófizető darabszáma 5 000 001-10 000 000 Ft sávon 2011 (db)	3,
Összes adófizető darabszáma 600 001-800 000 Ft sávon 2011 (db)	19,
Összes adófizető darabszáma 800 001-1 000 000 Ft sávon 2011 (db)	53,

Forrás: TEIR

A település lakosságára vonatkoztatott jövedelmi adatok elemzése során rögtön szembe ötlik, hogy az aktívkorú népességnek mindössze valamivel több, mint a fele, pontosan 57%-a fizet jövedelemadót, de csupán az összes adózó 86%-ának a jövedelme származik főállású munkából. Tehát az aktív népesség alig több mint fele rendelkezik csupán a társadalom számára hasznos tevékenységgel és látható jövedelemmel, állandó, időszakos vagy alkalmi munkával. Azon túl, hogy a gáborjáni munkaképes korú lakosság jelentős része nem termel jövedelmet, a települési jövedelemátlag is messze elmarad mind az országos, mind a megyei átlagtól, ennek alig több mint kétharmada a települési átlag. A település lakosságának jövedelemtermelő képessége alacsony, ami részben befolyásolja az önkormányzat részére, a közszolgáltatások biztosítására visszaosztott állami támogatások összegét, ezáltal azok minőségét, másrészt a lakosság nagy részének viszonyi között értelmezhetetlen az öngondoskodás fogalma, tehát a településnek, mint a szociális háló első rétegének kell elsősorban helytállni a szociális és egyéb közszolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosításában. Mindezek ellenére a települési önkormányzat teljesítőképessége határáig elmegegy a közszolgáltatások színvonalas biztosításának érdekében.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a MötV-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

Az adatokból kiderül, a 8 általánosnál alacsonyabb iskolai végzettségűek aránya a munkanélküliek között csekély, ez köszönhető annak, hogy a közoktatási rendszer igen színvonalas, és nem jelentős az általános iskolát be nem fejezők aránya. Az elmúlt években megfigyelhető a munkanélküliek számának emelkedése a 8 általánosnál magasabb végzettséggel rendelkezők körében, ez talán betudható az utóbbi években megvalósított bérdifferentiálásnak, a képzettséghez kötött magasabb összegű minimálbérek bevezetésének.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a MötV-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

2013 januárjában 125 fő regisztrált munkanélküli volt a településen, közülük 77 fő 180 napnál régebb óta nem tudott elhelyezkedni. Közülük jelenleg 36 fő vesz részt közfoglalkoztatásban: 20 fő a belvív-elrendezési munkálatokban, míg 16 fő település karbantartási munkákban.

Az adatokból kiderül, a 8 általánosnál alacsonyabb iskolai végzettségűek aránya a munkanélküliek között csekély, ez köszönhető annak, hogy a közoktatási rendszer igen színvonalas, és nem jelentős az általános iskolát be nem fejezők aránya. Az elmúlt években megfigyelhető a munkanélküliek számának emelkedése a 8 általánosnál magasabb végzettséggel rendelkezők körében, ez talán betudható az utóbbi években megvalósított bérdifferentiálásnak, a képzettséghez kötött magasabb összegű minimálbérek

bevezetésének. Ez a réteg alkotja a településen élő munkanélküliek közel 40 %-át, az elmúlt öt évben 2008. évben és 2012. évben észlelhető a munkanélküliségi ráta jelentősebb emelkedése, valószínűleg a gazdasági világválság hatásainak köszönhetően.

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma korcsoport szerint

		2008	2009	2010	2011	2012
nyilvántartott álláskeresők száma összesen	fő	131	112	123	126	144
20 éves és fiatalabb	fő	4	3	3	1	3
	%	3,1%	2,7%	2,4%	0,8%	2,1%
21-25 év	fő	12	11	12	13	14
	%	9,2%	9,8%	9,8%	10,3%	9,7%
26-30 év	fő	14	13	14	17	19
	%	10,7%	11,6%	11,4%	13,5%	13,2%
31-35 év	fő	17	12	10	14	18
	%	13,0%	10,7%	8,1%	11,1%	12,5%
36-40 év	fő	21	15	20	19	19
	%	16,0%	13,4%	16,3%	15,1%	13,2%
41-45 év	fő	21	18	17	12	17
	%	16,0%	16,1%	13,8%	9,5%	11,8%
46-50 év	fő	19	16	18	19	19
	%	14,5%	14,3%	14,6%	15,1%	13,2%
51-55 év	fő	12	14	21	18	20
	%	9,2%	12,5%	17,1%	14,3%	13,9%
56-60 év	fő	7	6	7	12	14
	%	5,3%	5,4%	5,7%	9,5%	9,7%
61 év felett	fő	4	4	1	1	1
	%	3,1%	3,6%	0,8%	0,8%	0,7%

Forrás: Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.3. számú tábla - A munkanélküliek száma és aránya

év	nyilvántartott/regisztrált munkanélküli		
	fő		
	nő	férfi	összesen
2008	63	68	131
2009	42	70	112
2010	51	72	123
2011	53	73	126
2012	63	81	144

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

év	nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		8 általános		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		fő	%	fő	%	fő	%
2008	131	3	2,3%	75	57,3%	53	40,5%
2009	112	3	2,7%	65	58,0%	44	39,3%
2010	123	3	2,4%	68	55,3%	52	42,3%
2011	126	3	2,4%	68	54,0%	55	43,7%
2012	144	3	2,1%	84	58,3%	57	39,6%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A táblázat adataiból kitűnik, hogy magas a 8 általános iskolai végzettséggel vagy még azzal sem rendelkezők száma a regisztrált munkanélküliek között. Az alacsony iskolázottság nehézséget jelent a munkanélküliek álláshoz jutásánál, az elhelyezkedésben. Ugyanakkor 2009-2010-ben általános iskolai, illetve középiskolai felnőttoktatásban nem vett részt senki sem, 2011-2012 évekről nincs adat. Fontos megemlíteni, hogy a középiskolába kerülő hátrányos helyzetű diákoknál megfigyelhető a lemorzsolódás jelensége, azonban adatok nincsenek erről.

c) közfoglalkoztatás

Az önkormányzat az elmúlt években a legmesszebbmenőkig igyekezett kihasználni a közfoglalkoztatásban rejlő lehetőségeket, a Munkaügyi Kirendeltség által biztosított keretszámokat, éves szinten pl. 2015. évben hozzávetőleg 132 fő részvételét – hosszabb-rövidebb ideig - biztosítva a programban. A közfoglalkoztatásban részt vevő romák arányáról nincs semmilyen adat, nyilvántartás, mint ahogy más jellegű pályázatok, programok esetén sincs ilyen. Az önkormányzat eddig, és a továbbiakban is igyekszik kihasználni a munkaügyi pályázatok nyújtotta lehetőségeket, a jövőben esetlegesen szociális szövetkezet szervezésével kívánja megoldani a munkaerő piacról tartósan kiszorulóknak a foglalkoztatását.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

A település 15 km-re van közúton a járásközponttól és a másik jelentősebb térségi településtől, Biharkereszttestől 20 km-re, elsősorban helyközi autóbuszszállítással lehet eljutni ide. A megyeszékhely 50 km-re található, szintén elérhető autóbuszszállítással, de csak átszállással és a menetidő kb. 90 perc. A település megközelíthetősége, a közlekedési viszonyok jónak nevezhetőek, ez azért is előny, mivel helyben gyakorlatilag nincs jelentős foglalkoztatónak minősülő vállalkozás, gazdálkodó, vállalat, intézmény, stb., legnagyobb munkaerő felvevő az önkormányzat.

Helyben az önkormányzat foglalkoztat álláskeresőket a közmunka program keretében. 2014-ben indult programok által kínált lehetőség alapján 3-tól 10 hónapig tartó időtartamban biztosít munkát a résztvevőknek, összesen mintegy 132 főnek.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

Ezen programokat, képzéseket általában az állami foglalkoztatási szervezet és területi szervei koordinálják, így ezekről az önkormányzatnál nem áll rendelkezésre adat, de amennyiben ilyen programokban való részvételre lehetőség lesz a jövőben, annak megvalósítását az önkormányzat minden eszközzel támogatni fogja.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

Ezen programokat, képzéseket általában szintén az állami foglalkoztatási szervezet és területi szervei koordinálják, így ezekről az önkormányzatnál nem áll rendelkezésre adat. Helyi foglalkoztatási programok szervezésére még forráshiány miatt még nem került sor.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

Az önkormányzat keretein belül csupán csekély számú munkaerőt képes foglalkoztatni, jelentősebb számú álláskereső foglalkoztatására a közfoglalkoztatásban van lehetőség, ez a foglalkoztatási forma azonban nem jelent tartós megoldást a munkakeresők, mélyszegénységben élők problémáira. A munkavállalók származására, nemzetiségi, etnikai hovatartozására vonatkozóan nincs nyilvántartás, illet jogszabályi tiltás miatt nem is vezethetne az önkormányzat. A közfoglalkoztatásban résztvevők azonban nyilvánvalóan mélyszegénységben élnek, hiszen amikor nem vesznek részt a programban, akkor jogosultak a foglalkoztatást helyettesítő támogatásra, aminek feltétele, hogy az érintett családban az egy fogyasztási egységre eső jövedelem nem haladhatja meg a mindenkori öregségi nyugdíj legkisebb összegének 90%-át, ami egyet jelent azzal, hogy a család megélhetése nem biztosított, azaz mélyszegénységben élnek.

Az önkormányzat szinte teljes körű információkkal bír a mélyszegénységben élőkről, az ilyen életviszonyok között élők foglalkoztatását a közfoglalkoztatás keretében a lehetőségekhez képest igyekszik átfogóan megoldani, de ezeknek az embereknek az etnikai hovatartozásáról nem rendelkezik adatokkal.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Az önkormányzat az általa szervezett közfoglalkoztatás, foglalkoztatás során nem alkalmaz hátrányos megkülönböztetést semmilyen hátrányos helyzetű csoporttal szemben, ilyenről nem rendelkezik egyéb tekintetben sem információval, nem érkezett ilyen irányú jelzés.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A szociális igazgatásról és ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény az elmúlt években többször is módosításra került, melynek előírásait a Gáborján Község Önkormányzat Képviselő-testületének a 9/2015. (XI.20) számú rendelete a települési támogatásról és az egyéb szociális ellátásokról szabályozza.

A településen élők az alábbi pénzbeli támogatásokat igényelhetik az önkormányzattól:

Eseti települési támogatás

- Települési létfenntartási támogatás,
- Települési gyógyszer-támogatás
- Települési temetési támogatás
- Települési támogatás elemi kár elhárításához
- Települési gyermeknevelési támogatás
- Települési családalapítási támogatás

Rendszeres települési támogatás

- Települési gyógyszer-támogatás
- Települési lakásfenntartási támogatás

Természetbeni ellátások:

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő **18 év alatti** gyermekek számára a nyári szünetben ingyenesen biztosított a meleg ebéd **a nyári szociális gyermek étkeztetés támogatás igénybevételével**, ill. a tanév folyamán biztosított, hogy kedvezményesen, térítési díj megfizetése nélkül étkezhetnek az óvodában.

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosultak száma

év	nyilvántartott álláskeresők száma	álláskeresési járadékra jogosultak	
	fő	fő	%
2008	131	10	7,6%
2009	112	12	10,7%
2010	123	9	7,3%
2011	126	12	9,5%
2012	144	20	13,9%

Forrás: Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

a) bérlakás-állomány

Gáborján községre jellemző, hogy a település lakosai saját tulajdonú családi házakban élnek, összesen 376 lakott lakás, és 54 lakatlan ingatlan található. Problémát jelent, hogy az üresen maradó lakások csekély részét tudják értékesíteni, a rongálás és természetes állapotromlás következtében egyre romosabbá válnak, idővel az építőanyagért széthordják az elhagyott épületeket. A településen az önkormányzat tulajdonában 4 db szolgálati lakás van, ezek azonban az elmúlt években már más célú hasznosításban voltak, ezen túl egy szolgálati lakás van a Református Egyház tulajdonában, melyben a tiszteletes él családjával.

b) szociális lakhatás

Az önkormányzat szociális jellegű bérlakással nem rendelkezik a településen, így az esetlegesen rászoruló személyek részére huzamosabb ideig nem tud lakhatást biztosítani.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Nincs adat arról, hogy egyéb épületet lakáscélra használnak, az egyéb épületek ilyen hasznosítása nem jellemző a településen.

e) lakhatást segítő támogatások

Községünkben a szociális igazgatásról és ellátásról szóló 1993. évi III. törvény rendelkezései szerint megállapított települési lakásfenntartási támogatást 2015. évben 177 családnak állapított meg az önkormányzat. A lakástámogatás természetbeni ellátásként kerül megállapításra, a közüzemi számlákhoz nyújt támogatást.

f) eladósodottság

Adósságcsökkentési támogatásról nem alkotott rendeletet az önkormányzat. A településen élők eladósodottságáról nincs adat. Közműtartozás miatt előfordul a szolgáltatásból való kikapcsolás, illetve áramszolgáltatásnál előre fizetős mérőóra felszerelése, jogosultak szinte minden esetben élnek a védendő fogyasztóknak járó lehetőségekkel.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Külterületen elhelyezkedő lakás nincs. A településen lévő lakások komfort fokozatáról, építőanyagáról nincs részletes adat, de jellemzően komfortos, félkomfortos lakások vannak a településen. Közművekkel való

ellátottság: **98 %** vezetékes ivóvíz, **95 %** elektromos áram, **38 %** vezetékes gáz. Csatornahálózat nincs. A települési szilárd hulladék elszállítása 100 %-ban megoldott.

Közösségi közlekedés helyközi autóbuszjáratokkal megoldott. 2 db buszmegálló-pár van.

Korábban az önkormányzat pénzbeli támogatást nyújtott az első lakás megszerzéséhez, azonban az elmúlt években, az önkormányzat teherbíró képességének csökkenésnek köszönhetően az önkormányzat fokozatosan megszüntette a nem kötelezően biztosítandó támogatásokat, így megszűnt ez a kedvezmény is.

3.4.3. számú táblázat - Támogatásban részesülők

év	lakásfenntartási támogatásban részesítettek száma	adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma
2008	165	0
2009	160	0
2010	142	0
2011	186	0
2012	172	0
2013	181	0
2014	190	0

Forrás: Helyi adatok

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

a) a telep/szegregátum mint lakókönyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

A településen nincsen sem telepszerű, sem szegregált lakókönyezet, így az a-c, pontok nem értelmezhető, nem releváns szempontok Gáborján település vonatkozásában. Az ingatlanforgalmi viszonyoknak, az alacsony ingatlanáraknak, és az állam által nyújtott lakásszerzési támogatásoknak (Szoc.pol. támogatás) köszönhetően az 1990-es években és a 2000-es évek elején a cigány kisebbséghez tartozó lakosok feladták a település szélén elhelyezkedő komfort nélküli leromlott állapotú házaikat, és a község belsejében lévő jobb állapotúra cserélték, esetenként új lakást építettek. Ennek a folyamatnak köszönhetően a településen nincs szegregátum, illetve telepszerű lakókönyezet.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

év	Felnőttek és gyermekek részére tervezett háziorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma	házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma
2008	1	0	0
2009	1	0	0
2010	1	0	0
2011	1	0	0
2012	1	0	0
2013	1	0	0
2014	1	0	0
2015	1	0	0

A községben egy háziorvosi körzet van. A háziorvosi feladatokat egy fő háziorvos látja el magánparxis keretében. A 2011. évben felújított, és akadálymentesített orvosi rendelőben minden munkanapon van rendelés, valamint ezeken a napokon 8.00 órától 16.00 óráig a betegek részére nyitva áll a rendelő.

Az orvosi ügyeletet egy a kistérségi társulás által megbízott vállalkozás biztosítja, hívás esetén Biharkeresztesről érkezik az ügyeletes orvos.

A településen gyógyszertár nincs, legközelebb a 3 km-re lévő Váncsodon, illetőleg Hencidán lehet beszerezni a szükséges gyógyszereket, ügyeleti időben pedig Berettyóújfaluban.

Fogorvosi, szakorvosi és kórházi ellátások igénybevételére is a járási székhelyen, a településtől 15 km-re lévő Berettyóújfalú városban van lehetőség.

A területi védőnői szolgálat és iskola-egészségügyi ellátás 1 fő megbízási jogviszonyban foglalkoztatott védőnő által biztosított heti két alkalommal.

3.6.2. számú táblázat - Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

év	közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma
2008	76
2009	41
2010	48
2011	25
2012	36

Forrás: TelR, Önkormányzati adatok

A közgyógyellátási igazolványra jogosultak köre 2011. évben jelentősen lecsökkent, ennek elsősorban nem az egészségügyi mutatókban bekövetkezett kedvező irányú változásoknak köszönhető, hanem a jogszabályi változásoknak. Így nagyon sokan, akik joggal igényelnék ezt a fajta ellátást, nem jogosultak rá, mivel sem az

állam, sem az önkormányzat teherbíró képessége nem engedi meg a támogatás finanszírozását. A közgyógyellátás jogosultság megállapítását 2013. január 1-től a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Berettyóújfalui Járási Hivatala az illetékes a törvényi változásnak megfelelően a Berettyóújfalui Járási Hivatalhoz végzi. Erről adat nem áll rendelkezésre.

3.6.3. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma

év	ápolási díjban részesítettek száma
2008	11
2009	14
2010	13
2011	14
2012	22

Forrás: Önkormányzati Hivatal

Az ápolási díjban részesülők száma az évek során nem változott jelentős mértékben. 2013. január 1. napjától az ápolási díjak iránti kérelmek elbírálása a járási kormányhivatalok hatáskörébe került.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

a) közösségi élet szinterei, fórumai

A közösségi élet szinterei sokrétűek, ilyenek a lakóközösségek, a munkahelyek, az önkormányzat intézményei, a templomok, a civil szervezetek. A települési önkormányzat biztosítja a kultúrához, művelődéshez való hozzáférést. A Művelődési Háznak is otthont adó Faluház épületét pályázati forrásból szeretné az önkormányzat egy mindenre kiterjedő felújítást követően Integrált Közösségi és Szolgáltató Térként (IKSZT) működtetni. A tervezett felújítás során szeretné az önkormányzat az épület teljes körű, komplex akadálymentesítését megvalósítani. A nyitva tartás a községben élők igényeihez igazodik. Ebben az épületben kapnak helyet a civil szervezetek is.

A község hagyományos rendezvényei az évente megrendezésre kerülő Községi Nőnap, Anyák napja, az Idősek Napja, valamint a települési Luca napi rendezvény és a Fenyőfa állítás, ezen túl minden jeles országos ünnepnap alkalmából megemlékezést, ünnepi rendezvényt szervez az önkormányzat.

A helyi lakosok az önkormányzat hirdetőtábláiról és honlapjáról (www.gaborjan.hu) tájékozódhatnak a település életét érintő kérdésekről, hírekről.

A művelődési házban biztosított különböző közeleti, illetve családi események lebonyolítása.

Külön épületben került elhelyezésre a község könyvtára, mely 7000 kötetes állománnyal áll az olvasni vágyók rendelkezésére.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

A településen etnikai konfliktusok nem jellemzőek, azok kezelésére nincs szükség.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

A helyi közösség szolidaritásának példája a református templom felújítása, amelyet adományokból valósítottak meg.

3.8 A nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A településen élő nemzetiséghez tartozók számáról nincs adat, 2011-es népszámlálás során senki sem vallotta magát bejegyzett nemzetiséghez tartozónak. 2010-ben a kisebbségi önkormányzat választásakor összesen 40 fő kérte felvételét a névjegyzékbe.

A településen megalakult a nemzetiségi önkormányzat.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Képzetlen, hátrányos helyzetű csoportok kedvezőtlen munkaerő piaci helyzete	Képzési programok az elhelyezkedés esélyének növelése érdekében
Foglalkoztatáshoz jutás és foglalkoztatásban maradás nehézségei	Önkormányzati munkaprogramok (hosszútávú) pl. a startmunka mintaprogram folytatása, szociális szövetkezet szervezése,
Önhibáján kívül nehéz szociális és anyagi helyzetben élők esetében kialakult élelmiszer és tüzelő hiány	Természetbeni juttatások (élelmiszer, ruhaszegély) kiterjesztése

A felülvizsgálat során a helyzetelemzésben új problémát és új fejlesztési lehetőséget nem tártunk fel. A fejlesztési lehetőségek a korábbi megállapításokkal azonosak.

A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

A felülvizsgálat során a helyzetelemzésben új problémát és új fejlesztési lehetőséget nem tártunk fel. A fejlesztési lehetőségek a korábbi megállapításokkal azonosak.

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői

A felülvizsgálat során a helyzetelemzésben új problémát és új fejlesztési lehetőséget nem tártunk fel. A fejlesztési lehetőségek a korábbi megállapításokkal azonosak.

Gáborjában 224 gyermek él, ami a lakosság, ami a lakosság 24,3%-a. Ebből 171 gyerek részesül rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben, illetőleg jogosult a támogatásra.

Azon 18 éven felüli diákok, akik valamely felsőoktatási intézményben nappali tagozaton folytatják tanulmányaikat, Bursa Hungarica ösztöndíjat igényelhetnek két szemeszterre. Évente átlagosan 4 hallgató részesül ebben a támogatásban.

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

Amennyiben a kiskorú gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődés bármely ok folytán veszélybe kerül, a települési önkormányzat jegyzője védelembe vette, 2013. január 1. napjától ez a hatáskör a járási kormányhivatalok gyámhivatalaihoz került át. Gáborjában az önkormányzat társulás által fenntartott intézmény családgondozója látja el a törvényben meghatározott feladatokat. A gyermekek védelme a gyermek családban nevelkedésének elősegítésére, a veszélyeztetettségének megelőzésére, megszüntetésére szolgál.

A gyermekek védelmét:

- pénzbeli és természetbeni ellátások,
- személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások,
- személyes gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések,
- az ellátások, intézkedések megtételének ellenőrzése, adatok kezelése szolgálja.

Az elmúlt években Gáborján településen nem kellett veszélyeztetettség miatt védelembe venni gyermekeket.

Hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát családi körülményei, szociális helyzete miatt megállapították. E csoporton belül hátrányos helyzetű az a gyermek, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője, óvodás gyermek esetén a gyermek hároméves korában, tanuló esetén a tankötelezettség beállításának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be.

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

Kiegészítő gyerekvédelmi kedvezményt 2013-ban és 2014-ben a településen nem kapott senki. Rendkívüli gyerekvédelmi kedvezményben nem részesült egyetlen gyermek sem. Óvodáztatási támogatásban részesülők száma sajnos a gyermekszületések csökkenésével arányosan csökken, jelenleg 15 fő. 2015. október hónaptól ez a fajta támogatás megszűnt.

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

A helyi óvodába járó gyermekek nagy része, a 43 főből 36 ingyenesen étkezik. Az általános iskolásokra vonatkozóan – tekintettel arra, hogy a településen csak alsó tagozat működik az általános iskolában – csak részleges adatokkal rendelkezünk, a felső tagozatosok más település(ek)re (Berettyóújfalú) járnak iskolába. Az iskolába járó tanulók közül a gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak ingyenesen jutnak a tankönyvekhez. Nyári szociális gyermek étkeztetésben 2013-ben és 2014-ben, 2015-ben 130 – 135 - 121 fő vett részt.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

A helyi óvodába járó valamennyi gyerek magyar állampolgár.

4. 1. számú táblázat - Állandó népesség 0-17 évesek

	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
nő	432	445	877	50%	50%
0-2 évesek					
0-14 éves	78	80	158	49%	51%
15-17 éves	16	24	40	38%	62%

Forrás: Helyi adatok

Amint a következő táblázatból is kiderül 2011-ig nem volt szükség egyetlen gyermek védelembe vételére sem, azonban az elmúlt két évben emelkedett a számuk. Védelembe vételük legfőbb oka az iskolai hiányzás, melynek kiváltói a szociális és anyagi, ill. életvezetési problémák.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

év	védelembe vett 18 év alattiak száma	Megszűntetett esetek száma a 18 év alatti védelembe vettek közül	veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
2008	5		45
2009	8		45
2010	3		30
2011	7		56
2012	5	1	58
2013	4		43
2014	10		27

Forrás: Helyi adatok

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Kiegészítő gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma
2008	178				
2009	199				
2010	179				
2011	180	8			
2012	174	8			
2013	171				
2014	169				

Forrás: TeIR, Önkormányzati adatok

4.2. Óvodáskorú gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A településen lévő óvoda befogadóképessége 50 fő. A 2012/2013-as tanévben a gyermekek létszáma 44 fő volt, közülük 33-an hátrányos helyzetűek, míg 11-en halmozottan hátrányos helyzetűek. Bejárnak Szentpéterszeg, Váncsod, Hencida településekről is

A helyi óvodában a külön figyelmet fordítanak a hh-s és hhh-s gyermekek nevelésére, amire külön pedagógiai rendszert is átvettek (IPR – Integrált Pedagógiai Rendszer).

Az iskolaköteles gyerekekkel heti egy alkalommal fejlesztő pedagógus foglalkozik.

4.4.3. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai 3.

év	3-6 éves korú gyermekek száma	óvodai gyermekcsoportok száma	óvodai férőhelyek száma	óvodai feladat-ellátási helyek száma	óvodába beírt gyermekek száma	óvodai gyógypedagógiai csoportok száma
2008	43	2	50	1	43	0
2009	42	2	50	1	42	0
2010	42	2	50	1	42	0
2011	44	2	50	1	44	0
2012	44	2	50	1	44	0
2013	35	2	50	1	43	0
2014	34	2	50	1	41	0

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

ÓVODAI ELLÁTOTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	1	
Hány településről járnak be a gyermekek	3	
Óvodai férőhelyek száma	50	
Óvodai csoportok száma	2	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	07:00 - 16:30	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()	4	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	5	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	5	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	2	0
Kisegítő személyzet	0	0

Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés

4.3. Általános iskolások helyzete

A településen az elmúlt húsz évben folyamatosan csökkent az általános iskolai tanulók létszáma. Már ekkor megkezdődött a gyerekek Berettyóújfaluba való beíratása. Eleinte csak a felső tagozatosok, később már az általános iskolások zöme valamelyik berettyóújfalui általános iskolában kezdte meg tanulmányait, ill. néhányan Szentpéterszegbe jártak át, ezért a településen lévő iskola megszűnt.

4.2.2. számú táblázat – Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete

A településen élő általános iskolás tanulók száma	A településen élő, fogyatékosnak minősített (SNI) általános iskolás tanulók száma		SNI tanulók ellátásának települése (helyben vagy más település ahol tanulnak)
	összesen	ebből szegregátumban él	
122	2	0	Esztár

4.4. Középiskolás diákok esélyegyenlősége

A településen nincs középiskola, így a gyerekek főleg Berettyóújfaluban vagy Debrecenben, esetleg a megye más településein (Biharkeresztes, Hajdúszoboszló) folytatják tanulmányaikat. Elenyésző azon 14 évesek száma, akik az általános iskola befejezése után nem tanulnak tovább.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek ingyenesen juthatnak hozzá a tankönyvekhez, és lehetőségük van ingyenesen étkezni az iskolában. A nyári szünet ideje alatt a településen biztosított számukra az ingyenes meleg ebéd.

4.5. Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Mivel a településen nincs szegregált, telepszerű lakókörnyezet, így nem releváns.

4.6. A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

A védőnői szolgálatot 1 fő védőnő látja el helyettesítéssel. A védőnő a csekély számú ellátott miatt az egész település lakosságát látja el. A védőnő heti rendszerességgel az anya- és gyermekvédelmi tanácsadóban látja el a kismamákat, csecsemőket, kisgyermeket. Továbbá otthonaikban is felkeresi a családokat, figyelemmel kísérve a gyermekek egészségi állapotát, körülményeit. A havi gondozott létszám 15-20 fő. Kevés a gondozott, alacsony az OEP által finanszírozott létszám, így nincs lehetőség főállású védőnő foglalkoztatására.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

A házi gyermekorvosi teendőket a felnőttek és gyermekek részére szervezett vegyes házi orvosi praxis látja el. Szakorvosi ellátást a Berettyóújfalui Gróf Tisza István Kórházban lehet igénybe venni. Az önkormányzat önálló házi gyermekorvosi praxist nem működtet, a gyermekek orvosi ellátása vegyes praxisban történik.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi – szociális - oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A 3 éves korúak esetében az óvodában van lehetőség fejlesztésre pályázati forrásból. A gyerekek képességeinek felmérése (Differ módszer) után történik a fejlesztés. A szülőkkel félévente ismertetik az

eredményeket. A 6 éves gyerekek esetében szeptemberben a Nevelési tanácsadó végzi a szintfelmérő vizsgálatot, ami alapján fejlesztő pedagógus segíti a rászorultakat.

d) gyermekjóléti alapellátás

A gyermekjóléti alapellátás célja olyan, a gyermek érdekeit védő speciális, személyes, szociális szolgáltatás biztosítása, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését. A gyermekjóléti szolgálat- összehangolva más gyermekeket ellátó intézményekkel illetve szolgáltatásokkal- szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez.

A gyermekjóléti szolgálat feladatait – a többcélú kistérségi társulás által fenntartott Bihari Szociális Szolgáltató Központnál foglalkoztatott - egy fő családgondozó látja el. A tárgyi feltételek közül telefon és fax, valamint egy számítógép és fénymásoló, valamint Internet hozzáférés segíti a munkát.

A gyermekjóléti szolgáltatás törvényi feladataiból adódóan működteti a jelzőrendszert, amely a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésére szolgál. Így szoros kapcsolatot tart fenn a nevelési-oktatási intézményekkel, rendőrséggel, Gyámhivatallal, védőnői szolgálattal. A prevenció érdekében a szolgálat megpróbál még a veszélyeztetettség kialakulása előtt kapcsolatba lépni a családdal kideríteni a kialakuló probléma okát és segítséget nyújtani annak megoldásához. Ez szűkebb értelemben azt jelenti, hogy saját kompetencia határait nem átlépve vagy saját maga veszi gondozásba a családot, vagy segít igénybe venni más szak-, speciális-, vagy egyéb ellátást, amely megoldást nyújthat a probléma kezelésében.

A gyermekjóléti szolgálat munkája során mindig a gyermek minden felett álló érdekeit tartja szem előtt, vagyis a szülő problémái ebben az esetben másodlagosak.

Amennyiben az előzőekben röviden vázolt tevékenység nem vezet eredményre, a gyermekjóléti szolgálat javaslatot tesz a gyermek védelembevételére. Ez azt jelenti, hogy a veszélyeztetettség indokait figyelembe véve a járási gyámhivatal határozattal védelembe veszi a gyermeket és a probléma megoldása érdekében magatartási, szabályokat állapít meg - hatóságként – mind a gyermek, mind a szülő részére. Ennek érdekében tárgyalást tart, amelyre minden olyan érintettet meghív, aki a gyermek érdekében tevékenykedett, illetve tevékenykedhet. Amennyiben a védelembe vételi eljárás nem vezet eredményre, a gyermekjóléti szolgálat javaslatot tehet a gyermek állami gondoskodásba vételére.

e) gyermekvédelem

A családokat és gyermekeket számos gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatás segíti szociális körülményeik javításában, amely a Gyermekjóléti Szolgálat esetében információnyújtásból, hivatalos ügyek intézésében való közreműködésből, tanácsadásból, közvetítésből, elhelyezési és felülvizsgálati tárgyalásokon való részvételből, szociális válsághelyzetben lévő várandós anyák gondozásából, családok átmeneti otthonából, átmeneti nevelésből és eseti gondozásból áll.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A krízishelyzetben a gyermekek, vagy szüleik által igénybe vehető szolgáltatások a gyermekek átmeneti otthona, az anyaothton, szociális válsághelyzetbe került várandós anyák gondozása, rendszeres és rendkívüli gyermekvédelmi támogatások, kedvezményes iskolai étkeztetés.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

A településen szabadidős és szünidei programokat

- az Óvoda,
- a Gyermekjóléti Szolgálat,
- a Művelődési Ház, Faluház.

Ezek egy része térítéshez kötött, ezért nem minden gyermek tudja igénybe venni.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei) ingyenes tankönyv

A helyi óvodába járó gyermekek nagy része ingyenesen étkezik. Az általános iskolások közül az alsó tagozatosok járnak a helyi iskolába, míg a felsőbb évesek közül Esztárban, Berettyóújfaluban, Szentpéterszegen található intézményekbe járnak, az általuk ingyenesen igénybe vett étkeztetésről nincs adat, ám valószínű, hogy a gyermekvédelmi kedvezményben részesülők a részükre járó ingyenes étkeztetést is igénybe veszik. A tanulók ingyenesen tankönyvvel történő ellátása vélhetően az étkeztetéshez hasonlóan valósul meg. Nyári szociális gyermekétkeztetésben 2012-ben és 2013-ban 78 - 130 fő vett részt. Hétvégén nem biztosított a gyermekek étkeztetése. Az önkormányzat az elmúlt években nem osztott élelmiszersegélyt, mivel kimaradt az EU élelmiszersegély programból, amely révén minden hátrányos helyzetű gyereket nevelő család hozzájuthatott volna tartós élelmiszerhez.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

A szolgáltatások nyújtásakor a hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése nem merült fel, ezzel kapcsolatosan nem merült fel adat, nem érkezett jelzés az önkormányzathoz.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

A pénzbeli és természetbeni ellátások megállapításával, ezen ellátások biztosításával (rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, ingyenes étkezés, ingyenes tankönyv, óvodáztatási támogatás) pozitív diszkriminációval segíti az önkormányzat a célcsoportokat.

4.7 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

Az integrált oktatást, különleges gondozást a gyermek életkorától és állapotától függően – a fogyatékossgot megállapító szakértői szakvélemény alapján – óvodai nevelés és fejlesztés, iskolai oktatás és nevelés keretében kerül megszervezésre.

A 2012/13-as tanévben az óvodába beíratott 43 gyermekből 33 fő hátrányos helyzetű, 11 fő halmozottan hátrányos helyzetű (HHH). Az óvodában egy feladat ellátási helyen egy csoport van.

Az óvodában Integrációs Pedagógiai Rendszer (IPR) programot működtet, ennek keretében megvalósult tevékenységek:

- óvoda-iskola átmenetet támogató tevékenységek;
- pályaorientációs programok, továbbtanulást segítő tevékenységek;
- pedagógusok részvétele IPR alapú fejlesztésekhez kapcsolódó továbbképzéseken, felkészítéseken, tréningeken, , illetve ezekhez kapcsolódó mentorálásban;
- szociális hátrányok enyhítését segítő programok,
- az együttműködések és partneri kapcsolatok erősítése érdekében tervezett IPR alkalmazását támogató iskolán kívüli programok (Családi napok, Egészségnap).

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Az óvoda, mint társulási formában fenntartott intézmény 1 fő fejlesztő pedagógust alkalmaz, ő foglalkozik az óvodába beíratott sajátos nevelési igényű gyerekekkel. Az óvodában az iskolába menő gyerekekkel logopédus is foglalkozik pályázati forrásból.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs

A településen egy óvoda működik, így intézmények közötti szegregációról nem beszélhetünk. Az intézményen belül szintén nincs szegregáció. A településről nem járnak el más településre gyerekek óvodába, míg iskolába a felsős tanulók kénytelenek eljárni más településre, elsősorban Esztárba és Berettyóújfaluba, mivel helyben csak az általános iskola első négy évfolyamát oktató intézményegység működik.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

Az iskolában végzett pedagógiai munka hatékonyságát mérő országos vizsgálatok eredményei az önkormányzat részére csak részben ismertek, hiszen a településen csak alsó tagozatos iskola működik, az iskoláskorú gyermekek több intézménybe, sőt más-más településen lévő iskolákba járnak, ahol a kompetenciamérés eredményei eltérőek lehetnek.

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

A Gyermekjóléti Szolgáltatás esetében a hátránykompenzáló szolgáltatások nagyban hozzájárulnak fogyatékos gyermekek és szüleik szociális helyzetének javulásához, ami információnyújtásból, hivatalos ügyek intézésében való közreműködésből, tanácsadásból, közvetítésből és eseti gondozásból áll, ami a fogyatékkal élő gyermekek érdekeit, fejlődését szolgálják. A családok számára jelentős kedvezmény, hogy a

három vagy több gyermekesek, a tartósan beteg gyerekeket nevelők, a gyermeküket egyedül nevelők, valamint a rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülő gyermekek számára biztosított az ingyenes étkeztetés és tankönyvellátás.

A kiemelt figyelmet igénylő, ill. fogyatékos tanulók közül kettőhöz hetente jár ki egy pedagógus, míg a többiek Berettyóújfaluban, Debrecenben vagy Hajdúszoboszlón tanulnak a számukra megfelelő speciális intézményben.

4.9. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A gyerekek iskolai szünetben való felügyelete nem megoldott	Ingyenes nyári táborok szervezése
A fogyatékkal élő gyermekek számáról, szociális körülményeiről nincs adat	Adatgyűjtés, adatbázis kialakítása
Az iskoláskorú gyermekek ellátása tekintetében adathiány mutatkozik	Adatgyűjtés, adatbázis kialakítása

A nők helyzete, esélyegyenlősége

A felülvizsgálat során a helyzetelemzésben új problémát és új fejlesztési lehetőséget nem tártunk fel. A fejlesztési lehetőségek a korábbi megállapításokkal azonosak.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

Az önkormányzat a helyzetelemzés készítésének időpontjában csak kevés adattal rendelkezik a nők helyzetét, esélyegyenlőségét illetően.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A demográfiai adatok vizsgálatából a következők állapíthatók meg:

- a település összlakosság számának 50 %-a nő (462 fő)
- a női lakosok 53 %-a 18-54 éves korosztályba tartozik, tehát aktív korú
- nyugdíjban részesülő nők száma 124 fő.

A népesség nemek szerinti megoszlása helyi szinten is jól mutatja, hogy a nők átlagosan magasabb életkort érnek meg, mint a férfiak. A 15-64 év közötti lakónépességben a férfiak aránya magasabb, míg a 65 év felettiekénél már a nők vannak jelentős többségben.

A nők foglalkoztatásáról nincsenek, illetőleg csekély mennyiségű adat áll rendelkezésre, az azonban megállapítható, hogy a regisztrált munkanélküliek körében kisebb számmal vannak jelen a nők, hasonlóan a lakónépesség körében nyilvántartott arányokhoz.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Településünkön képzési programok nem érhetőek el, ezeket elsősorban az állami foglalkoztatási hivatal területi szervei szervezik, így az önkormányzatnak közvetlen információi nincsenek. Az önkormányzat közfoglalkoztatás keretében foglalkoztat nőket.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A munkanélküliek, közöttük alacsony iskolai végzettségű nők foglalkoztatása helyben az önkormányzat által elsősorban a közmunkaprogramban történik, a környező nagyobb településeken az alacsonyabb iskolai végzettségű, elsősorban nőknek lehetősége nyílik munkavállalásra, például a gróf Tisza István Kórházban takarítóként, konyhalányként stb..

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A foglalkoztatás területén elszenvedett hátrányos megkülönböztetésről nem áll rendelkezésre adat, az önkormányzat az általa foglalkoztatottak körében nem alkalmaz ilyet, de más foglalkoztatóval összefüggésben sem merült fel ilyen.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A településen bölcsőde, családi napközi nincs. Napközi otthonos óvoda működik, ahol az óvodai férőhelyek száma 50. A helyi óvodába beíratott gyerekek száma 44 fő. A helyi óvoda 7 és 16 óra között van nyitva. Nyári időszakban 6 hétre zár be. Férőhelyhiány miatt elutasított gyerek nincs. Családbarát munkahelyi megoldásról, rugalmas munkaidőre, egyéb munkahelyi megoldásra nincs adat.

Az általános iskolás alsó tagozatosok számára minden intézményben kötelező a napközi, így az ő felügyeletük is délután 4-ig megoldott.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A településen anya- és gyermekvédelmi tanácsadó épület található, ami akadálymentesített, így a kismamák számára is könnyen megközelíthető. A családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe a

védőnői szolgálat szakmai munkájában jelenik meg. Ennek során a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anyára és gyermekre fokozott figyelmet kell fordítani. A védőnő a gyermekgondozással kapcsolatos információk átadását beszélgetések, családlátogatások formájában teszi meg. A védőnő elmondása szerint előfordulnak nem kívánt terhességek, szükség lenne szélesebb körű családtervezési tanácsadásra, felvilágosításra.

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

év	védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	átlagos gyermekszám védőnőnként
2008	1	29	29
2009	1	28	28
2010	1	28	28
2011	1	28	28
2012	1	27	27
2013	1	28	28
2014	1	29	29

Forrás: Helyi adatgyűjtés

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

Nincs adat a nőket érő erőszakról, családon belüli erőszakról.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaoththon, családok átmeneti otthona)

A településen anyaoththon, családok átmeneti otthona nem működik. Legközelebbi anyaoththon Debrecenben van, de nincs adat, információ arra vonatkozóan, hogy gáborjáni lakos igénybe vette volna ezt az ellátást.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A helyi közéletben, a képviselőtestületben egy nő vesz részt az önkormányzat munkájában. Az önkormányzati hivatal, és az intézmények többségében nőket foglalkoztat az önkormányzat. Az óvoda vezetője, valamint a helyi választási bizottság elnöke is nő.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A kisgyermeket nevelő, sokgyermekes vagy gyermeküket egyedül nevelő anyák, a roma nők, valamint a 45 év felettiek többszörös hátrányban vannak a munkaerőpiacon. A településen nincs olyan szervezet, egyesület vagy kezdeményezés, amely a nők érdekvédelmét szolgálja.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Adathiány a nők végzettségével, foglalkoztatottságával kapcsolatban	Adatgyűjtés
Szakképesítés hiánya, elavult képesítés	Képzési programokhoz jutás az elhelyezkedés esélyének növelése érdekében
Családtervezés lehetőségével nem élnek	Egészségügyi felvilágosítás, tanácsadás

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

A felülvizsgálat során a helyzetelemzésben új problémát és új fejlesztési lehetőséget nem tártunk fel. A fejlesztési lehetőségek a korábbi megállapításokkal azonosak.

A településen 186 fő 60 év fölötti lakos él, ez a település összlakosságának 21,98%-a, a korosztály száma az elmúlt években növekszik, tehát a teljes népesség közel egynegyede idős, a község fokozatosan elöregszik. A 65 év feletti nők az állandó népesség 9,9 %-át (91 fő), a férfiak a 6,2 %-át (57fő) teszik ki.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma nemek szerint

év	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak száma	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma	összes nyugdíjas
2008	116	170	286
2009	115	169	284
2010	106	160	266
2011	112	167	279
2012	114	168	282

Forrás: TelR, KSH Tstar

A településen 286 fő 60 év fölötti személy él, ez az összlakosság 23%-a. Ebből is látszik, hogy jelentős a lakosság elöregedése, azon belül is az egyszemélyes háztartásokban élők száma.

8. számú táblázat - Öregedési index

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2001	156	207	75,4%
2008	162	196	82,7%
2009	154	194	79,4%
2010	147	174	84,5%
2011	147	169	87,0%
2012	148	169	87,6%

Forrás: Helyi adatok

Az 59 év fölöttiek között 5 munkanélkülit találunk, ennek oka, hogy e korosztály tagjai közül a legtöbben nyugdíjban vagy nyugdíjszerű ellátásban részesülnek.

A 2012. december 31-i adatok alapján 7 fő részesült időskorúak járadékában.

6.3.2. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesülők száma

év	időskorúak járadékában részesülők száma
2008	0
2009	0
2010	2
2011	2
2012	2

Forrás: Helyi adatok

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

Az idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottságára vonatkozóan nem állnak rendelkezésre adatok.

6.2.3. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma	
	fő	fő	%
2008	121	4	3%
2009	120	7	6%

2010	119	12	10%
2011	141	7	5%
2012	150	13	9%

Forrás: TeIR

6.2.3. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma	
	fő	fő	%
2008	131	9	7%
2009	112	10	9%
2010	123	7	6%
2011	126	11	9%
2012	144	12	8%

Forrás: Helyi adatgyűjtés, TeIR

A 60 év fölötti korosztály zöme már nyugdíjas vagy nyugdíjszerű ellátásban részesül. Néhányan őstermelői tevékenységet folytatnak emellett, növénytermesztéssel és/vagy állattenyésztéssel foglalkoznak.

A regisztrált munkanélküliek között az 55 év felettek száma elenyésző, számuk az elmúlt években nem változott nagymértékben, azonban az összes munkanélkülihez viszonyított arányuk jelentősnek mondható. Arról, hogy közülük hányan tartoznak a tartós munkanélküliek közé nem áll rendelkezésre adat.

b) tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közigazgatásban, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

Közigazgatásban nem foglalkoztatnak nyugdíjasokat, egyéb munkáltatónál való foglalkoztatásról nincsenek adatok. 55 év fölötti munkavállalók részére speciális foglalkoztatási programok nincsenek a településen.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A foglalkoztatás területén megnyilvánuló, időskorúakat ért hátrányos megkülönböztetésről nincsenek adataink, ilyen jelenségről nem érkezett jelzés az önkormányzathoz.

6.3 A közzolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

A település önkormányzata saját honlapot üzemeltet, ahol a lakosság tájékozódhat a települést érintő hírekről. Az idősekkel való foglalkozás a helyi közzolgáltatások terén megfelelő színvonalú. Az egészségügyi, szociális, közművelődési és egyéb szolgáltatások a település minden lakója számára, így az idősek részére is biztosítottak. Az önkormányzat eleget tesz minden kötelező közzolgáltatási feladatának. A közösségi közlekedéshez való hozzáférés is megoldott a helyközi autóbusz járatokkal. A faluban található a Alföld Takarékszövetkezet fiókja, így a banki szolgáltatások is egyszerűen és könnyen igénybe vehetőek.

a) az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A szociális alapszolgáltatások közül elérhető a házi segítségnyújtás és a szociális étkeztetés. Ezeket a szolgáltatásokat két szervezet biztosítja: az önkormányzat társulás fenntartásában működtetett szolgáltatása és a Magyar Pünkösdi Egyház Cigánymisszió támogató szolgálata. Az idősök számára a településen megoldott az egészségügyi alapellátáshoz való hozzáférés. Egy orvos látja el a háziorvosi szolgálatot. Az egészségügyi alap- és a gyógyszerellátás a településen megoldott, szakorvosi vizsgálat igénybevételéhez Berettyóújfaluba kell utazni. Az utazást a településen áthaladó, a Hajdú Volán Zrt. által fenntartott autóbuszjáratokkal lehet megoldani, illetőleg szükség esetén a település Európai Unió támogatással nyert kisbuszával.

Bentlakásos idősök otthona, nappali ellátása nem működik a településen, ez utóbbi ismételt megszervezését tervezi az önkormányzat.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A Művelődési Ház és a könyvtári szolgáltatás a település minden lakója számára ingyenesen biztosított, nincs beiratkozási és kölcsönzési díj. A Faluház biztosít helyet az Idősök Napja rendezvénynek.

c) idősök informatikai jártassága

Az idős korosztály számítógépes, informatikai jártasságáról, Internetet használati szokásairól nincs adat, ilyen jellegű felmérés, adatgyűjtés a településen nem készült.

Ezen a területen adatgyűjtésre van szükség.

6.4 Az idősöket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

A kulturális, közéleti programok a település minden lakója számára hozzáférhetők. Az idős korosztály aktív tagjai részt vesznek az egészségmegőrző programokon.

Az önkormányzat minden évben megrendezi az Idősök Napját, amelyen a helyi idősök mellett a térség települései nyugdíjasainak képviselői is részt vesznek. Az önkormányzat által szervezett, vagy támogatott rendezvények az idősök részére szintén elérhetőek, látogathatóak.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősök helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek

Idősek nappali ellátása nincs a településen	Idősek nappali ellátásának kialakítása
Idősek informatikai jártasságával kapcsolatos adathiány	Adatgyűjtés, adatbázis kialakítása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A felülvizsgálat során a helyzetelemzésben új problémát és új fejlesztési lehetőséget nem tártunk fel. A fejlesztési lehetőségek a korábbi megállapításokkal azonosak.

A településen 8 fogyatékkal élő él, ez a lakosság 1,3%-a, összességében azonban közel 60 személy él valamilyen fogyatékkal, életminőséget befolyásoló hátránnyal, így például mozgáskorlátozott, mozgássérült, tolókosival, mankóval, járókerettel közlekedő, hallássérült, látássérült, szellemi fogyatékos és mozgásában korlátozott embereket találunk.

Állapotukból adódóan megváltozott munkaképességűek vagy egyáltalán nem képesek önálló munkavégzésre, ami miatt nehéz anyagi körülmények között élnek. A településen nincs lehetőség a foglalkoztatásukra, így amennyiben munkát tudnak vállalni, ingázásra kényszerülnek.

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

Fogyatékkal élők foglalkoztatásáról az önkormányzatnak nincsenek nyilvántartott adatai, az önkormányzat által szervezett közfoglalkoztatásban nem vesz részt fogyatékkal élő személy.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A fogyatékkal élőket ért hátrányos megkülönböztetésről nincs tudomásunk, ezzel kapcsolatos jelzés nem érkezett az önkormányzathoz.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

A fogyatékosok életvitelét segítő, támogató szolgáltatást nyújtó intézmény nincs a településen, sem nappali ellátás, sem lakóotthon formájában. Az érintettek saját lakókörnyezetükben élnek, ellátásuk családon belül, illetve a szociális alapszolgáltatás keretein belül megoldott.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A településen a megváltozott munkaképességűek és az egészségkárosodottak is ellátásban részesülnek, melyeket az állam közvetlenül biztosít számukra, ezért a pénzbeli ellátások estén az önkormányzatnak nem

áll rendelkezésre kimutatás arról, hogy a jogosultak fogyatékkal élők-e. Jogszály alapján, megfelelő orvosi igazolás esetén a gépjárműadó megfizetése alól kapnak mentességet a fogyatékkal élők.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

A házi orvosi rendelő, a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat épülete, valamint a Polgármesteri Hivatal, akadálymentesített. Az óvoda, a Faluház épülete még nem akadálymentesített. Az önkormányzat 2013. évben tervezi pályázat útján felújítani a Faluház épületét, melynek részét képezi az akadálymentesség megteremtése is.

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

A közszolgáltatásokhoz való hozzáférést nehezíti, hogy az óvoda és a Faluház épülete nem akadálymentesített. A kulturális programok látogatása, az ezeket biztosító Faluház teljes körű, komplexe akadálymentesítése pályázat útján valósul majd meg. Az egészségügyi és szociális alapellátáshoz való hozzáférés megoldott.

A nem önkormányzat által fenntartott középületek közül a körzeti a posta nem akadálymentesített.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

A nem az önkormányzat tulajdonában, fenntartásában működő munkahelyek akadálymentesítéséről nem áll rendelkezésre adat.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

Buszmegállóban nincs kialakítva járdasziget, így a felszállás problémát okoz. A járdák, parkok szintén nem akadálymentesítettek. Sok helyen rossz állapotú vagy nem kellő szélességű a gyalogjárda, de az önkormányzat szerény pénzügyi forrásaiból nem képes ezeket megfelelő módon felújítani, csak pályázati lehetőség esetén lesz mód ezek megvalósítására.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

Helyi szolgáltatások nem találhatóak a településen.

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

A pénzbeli támogatások a szociális helyzetből adódó hátrányokat kompenzálják.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Közüintézmények akadálymentesítésének hiánya	Közüintézmények akadálymentesítése
Járdák állapota nem megfelelő	Járdák felújítása, karbantartása
Adathiány a fogyatékkal élők számát, ellátási igényeit tekintve	Adatgyűjtés

1. Helyi partnerség

A településen lényegi változás nem történt az önszerveződő közösségek életében. Új szereplő nem jelent meg.

A 3-7. pontban szereplő célcsoportok élethelyzetének javításával kapcsolatban együttműködő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések bemutatása:

Partner megnevezése	Az együttműködés területe	Érintett esélyegyenlőségi célcsoportok	Az együttműködés formája

2. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

- a)* A helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába.
- b)* Az *a)* pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

Intézkedési terv

1. A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések		
	Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek meghatározása	Kapcsolódó intézkedés címe
Romák és/vagy mélyszegénységben élők			
Gyermekek			
Idősek			
Nők			

Fogyatékkal élők			

2. Az intézkedési területek részletes kifejtése

Az intézkedés címe		
Az intézkedés pontos célcsoportja		
Az intézkedés- sel elérni kívánt cél	Kiinduló érték	
	Célérték	
Célérték elérésének dátuma		
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal		
Az intézkedés tartalma		

Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások	
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	

3. Összegző táblázat - Intézkedési Terv

4. Megvalósítás

Gáborján Községi Önkormányzat a Helyi Esélyegyenlőségi Program elfogadását megelőzően a konzultáció és véleményformálás lehetőségét minden, a megvalósításba bevont szakmai és társadalmi partner számára biztosítja.

Annak érdekében, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósítása hatékony, a tervezett intézkedések hosszú távú érvényesülése, fenntartható fejlődése biztosított legyen, Gáborján Községi Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Fórumot állít fel és működtet.

A Helyi Esélyegyenlőségi Fórum tagjai:

- települési önkormányzat képviselői
- önkormányzati intézmények, szolgáltatók képviselői
- nem önkormányzati intézmények képviselői
- civil partnerek képviselői
-

A Helyi Esélyegyenlőségi Fórum feladatai:

- A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulásának nyomon követése, dokumentálása;
- a kitűzött célok megvalósulásának vizsgálata, a szükséges beavatkozások meghatározása, beépítése az Intézkedési tervbe;
- a Helyi Esélyegyenlőségi Program kétévenkénti felülvizsgálata;
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása;
- a Helyi Esélyegyenlőségi Program és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, társadalmi konzultációra bocsátása.

Az Intézkedési tervben megjelenített intézkedések részletes tartalmi kidolgozása, a megvalósítandó tevékenységek tervezése az adott szakterület és intézménycsoport képviselőinek aktív részvételével, az e célból létrehozott **tematikus munkacsoportokon belül** valósul meg.

5. A program nyilvánossága

A Helyi Esélyegyenlőségi Program számára minél szélesebb nyilvánosság biztosítása szükséges. Az esélyegyenlőségi intézkedések hatékony megvalósulása, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakításának érdekében Gáborján Községi Önkormányzat a Programot a közzéteszi, az egyes intézkedések várható és elért eredményeiről a lakosságot tájékoztatja, illetve évente fórumot szervez.

Felelős: Helyi Esélyegyenlőségi Fórum vezetője

Határidő: minden év október 31.

6. Kötelezettségek és felelősségi körök

Gáborján település Helyi Esélyegyenlőségi Programjának **végrehajtásáért** a települési önkormányzat részéről Mező Gyula Polgármester felel.

A polgármester feladata és felelőssége:

- annak biztosítása, hogy a település minden lakója, de főként az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program, illetve, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és a településen működő intézmények, szolgáltatók dolgozói ismerjék és kövessék a benne foglaltakat;
- annak biztosítása, hogy az önkormányzat, illetve az egyes intézmények vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget az intézkedések végrehajtásához;
- az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben a szükséges lépéseket megtétele, a jogsértés következményeinek elhárítása céljából a szükséges intézkedések megtétele.

Gáborján település Helyi Esélyegyenlőségi Programja megvalósításának **koordinációjáért** a települési önkormányzat részéről a Helyi Esélyegyenlőségi Fórum vezetője felel.

Helyi Esélyegyenlőségi Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- az intézkedési tervben érintett felek tevékenységének összehangolása, koordinálása;
- az intézkedések végrehajtásának nyomon követése;
- a Helyi Esélyegyenlőségi Fórum munkájának koordinálása

7. Elfogadás módja és dátuma

Gáborján település Helyi Esélyegyenlőségi Programját a szakmai és társadalmi megvitatását követően az önkormányzat képviselőtestülete megvitatta, és a 49/2015. (XII.18) számú határozatával elfogadta.

Gáborján, 2015. december 18.

Mező Gyula
polgármester

